

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
(Fraud Risk-Assessments)

ปี 2561

บริษัทประกันสินเชื่ออุตสาหกรรมขนาดย่อม

สารบัญ

1. บทนำ	1
2. วัตถุประสงค์	1
3. คำจำกัดความ	2
4. ขอบเขตการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)	3
5. แนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk-Assessments: FRAs)	4
6. รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต	5
ภาคผนวก ก : ตัวอย่างแบบประเมินความเสี่ยงจากการทุจริต (Fraud Self Assessment)	6
ภาคผนวก ข : เกณฑ์ค่าคะแนนโอกาสในการเกิดความเสี่ยงการทุจริต.....	8
ภาคผนวก ค: ระดับคะแนนค่าความเสี่ยงการทุจริตที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite)	8

1. บทนำ

ตามที่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (สำนักงาน ป.ป.ช.) ได้พัฒนาเครื่องมือการประเมินเชิงบวกเพื่อเป็นมาตรฐานการป้องกันการทุจริตและเป็นกลไกในการสร้างความตระหนักให้หน่วยงานภาครัฐ มีการดำเนินงานอย่างโปร่งใส และมีคุณธรรม โดยใช้ชื่อว่า “การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA)” เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่าการดำเนินงานขององค์กรจะปราศจากการทุจริตในทุกรูปแบบหรือหากมีการกระทำทุจริตเกิดขึ้นองค์กรก็สามารถรับทราบและตอบโต้ได้อย่างอย่างทันท่วงที รวมถึงส่งเสริมพัฒนาและปรับปรุงมาตรการป้องกันและปราบปรามการทุจริตให้เหมาะสมและสอดคล้องตามสภาพแวดล้อมทางธุรกิจหรือรูปแบบการกระทำทุจริตที่มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วและซับซ้อนมากขึ้น โดยให้ถือเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ

ดังนั้น บสย. จึงได้จัดทำการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk-Assessments: FRAs) ตามนโยบายและแนวปฏิบัติการควบคุมภายในของ บสย. โดยอ้างอิงจากหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์ปฏิบัติการควบคุมภายใน สำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 และแนวทางประเมินความเสี่ยงทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.) เพื่อให้มั่นใจได้ว่า บสย. มีกลไกการบริหารจัดการความเสี่ยงทั้งในเชิงป้องกัน การค้นหาหรือตรวจจับ และการตอบสนองต่อการทุจริตของการดำเนินงานที่อาจก่อให้เกิดการทุจริตคอร์รัปชันหรือความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ชื่อเสียง และความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของ บสย.

2. วัตถุประสงค์

2.1 เพื่อให้การประเมินความเสี่ยงการทุจริต มีความสอดคล้องกับนโยบายความขัดแย้งทางผลประโยชน์ ของ บสย. และเป็นไปตามแนวทางประเมินความเสี่ยงทุจริตของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ (สำนักงาน ป.ป.ท.)

2.2 เพื่อบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ และไม่ส่งผลกระทบต่อบรรลุมติวัตถุประสงค์และเป้าหมายของ บสย. รวมถึงไม่ส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงภาพลักษณ์ขององค์กร และความเชื่อมั่นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

2.3 เพื่อพัฒนาและปรับปรุงมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริต โดยมีการติดตามประเมินผลและการรายงานต่อผู้บริหาร และคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

2.4 เพื่อส่งเสริมให้พนักงานทุกระดับของ บสย. เกิดความตระหนัก และให้ความสำคัญต่อการบริหารความเสี่ยงการทุจริต และร่วมสร้างวัฒนธรรมที่ดีในการต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันในทุกรูปแบบ และหลีกเลี่ยงการกระทำที่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางผลประโยชน์

3. คำจำกัดความ

การทุจริต หมายถึง การปฏิบัติ หรือละเว้นการปฏิบัติในตำแหน่งหน้าที่ หรือการใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่โดยมิชอบในทุกรูปแบบ ไม่ว่าจะเป็นการให้หรือรับสินบน การนำเสนอ หรือการให้คำมั่นว่าจะให้ การขอหรือการเรียกร้อง ทั้งที่เป็นทรัพย์สินหรือผลประโยชน์อื่นใด ที่เป็นการขัดต่อศีลธรรม จริยธรรม และกฎหมาย กฎ ระเบียบ นโยบาย ต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลอื่นใดที่ดำเนินธุรกิจกับองค์กร เพื่อให้ได้มาซึ่งประโยชน์อันมิควรได้ทั้งต่อองค์กร ตนเอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง

สินบน หมายถึง ทรัพย์สินหรือประโยชน์ (ส่วนบุคคล/ส่วนรวม) อื่นใด ที่เสนอว่าจะให้ สัญญาว่าจะให้ มอบให้ การยอมรับ การให้หรือการร้องขอสิ่งใดสิ่งหนึ่ง อันส่งผลต่อการตัดสินใจใดอย่างหนึ่งในลักษณะจูงใจให้กระทำการหรือไม่กระทำการที่ขัดต่อหน้าที่ความรับผิดชอบ

ทรัพย์สิน หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่าที่มีตัวตน ได้แก่ เงินสด เช็ค ตราสารหนี้ ตราสารทุน ยานพาหนะ สินค้า เครื่องจักร อาคาร ที่ดิน เป็นต้น

ประโยชน์อื่นใด หมายถึง สิ่งที่มีมูลค่าไม่มีตัวตน ได้แก่ การลดราคา การรับความบันเทิง การรับบริการ การรับการฝึกอบรม ลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร สัมปทาน ค่านิยม สัญญาเช่า หรือสิ่งอื่นใดในลักษณะเดียวกัน

ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ หมายถึง การขัดแย้งแห่งผลประโยชน์ส่วนตนกับผลประโยชน์ของ บสย. ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม เป็นสถานการณ์ที่กรรมการ ผู้บริหาร หรือพนักงานมีบทบาทหน้าที่หรือความสัมพันธ์ที่มีวัตถุประสงค์หรือผลประโยชน์ขัดแย้งกับบทบาทหน้าที่ใน บสย. ทำให้การปฏิบัติงานของ กรรมการ ผู้บริหาร หรือพนักงานผู้นั้นขาดความเป็นอิสระและเป็นกลาง ความขัดแย้งอาจเกิดขึ้นจากผลประโยชน์ส่วนตน ไม่สอดคล้องกับผลประโยชน์ของ บสย. จึงทำให้กรรมการ ผู้บริหาร หรือพนักงานนั้นต้องอยู่ในสถานการณ์ที่ต้องเลือกอย่างใดอย่างหนึ่งซึ่งอาจไม่ก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อ บสย. และอาจนำไปสู่การทุจริตและประพฤติมิชอบ

การยกยอกทรัพย์สิน หมายถึง พฤติกรรมมิชอบที่กระทำการอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อการครอบครอง หรือใช้ประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์กรอย่างไม่ถูกต้อง หรือเป็นเหตุให้ บสย. สูญเสียทรัพย์สิน โอกาส หรือประโยชน์อื่นใด โดยมีเจตนาที่จะหาประโยชน์ส่วนตนและผู้อื่น (เช่น คนในครอบครัวญาติ พวักพ้อง เป็นต้น)

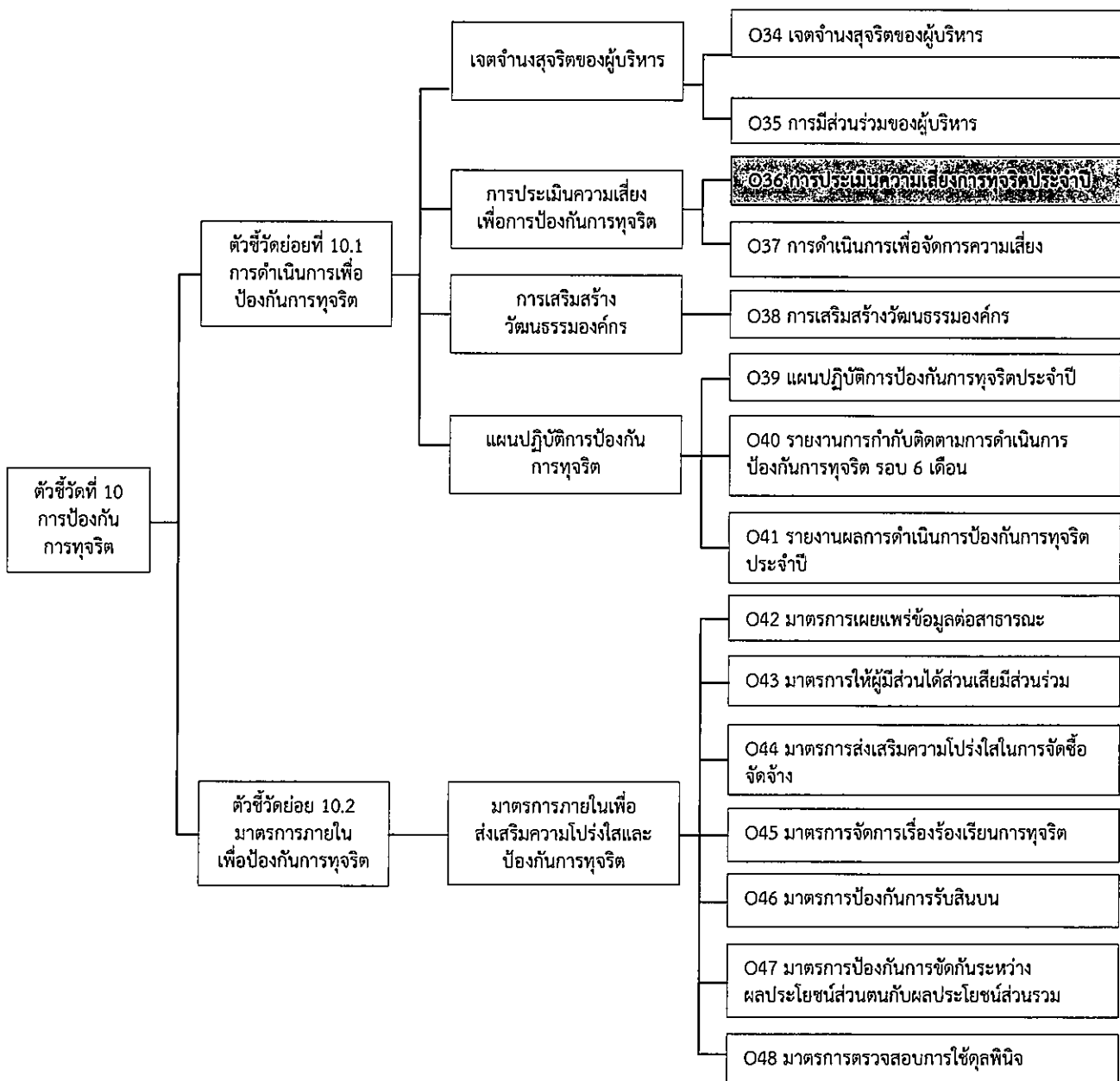
การทุจริตในการรายงาน หมายถึง การปรับปรุงแก้ไขรายงานต่างๆ ไม่ว่าจะป็นรายงานทางการเงิน เช่น การบันทึกการเงิน งบการเงิน การรายงานข้อมูลทางการเงิน เป็นต้น และรายงานที่ไม่ใช่ทางการเงิน เช่น รายงานการบริหาร รายงานผลการปฏิบัติงาน เป็นต้น เพื่อปิดบังการยกยอกทรัพย์สิน บิดเบือนหรือปิดบังข้อมูล หรือการกระทำที่ไม่เหมาะสม หรือเพื่อหาประโยชน์ต่อตนเอง และผู้อื่น ซึ่งส่งผลให้รายงานนั้นขาดความถูกต้อง ครบถ้วน และเชื่อถือได้

4. ขอบเขตการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (ITA)

เกณฑ์การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปี พ.ศ. 2562
 จำแนกออกเป็น 10 ตัวชี้วัด ดังนี้

1) การปฏิบัติหน้าที่	6) คุณภาพการดำเนินงาน
2) การใช้งบประมาณ	7) ประสิทธิภาพการสื่อสาร
3) การใช้อำนาจ	8) การปรับปรุงระบบการทำงาน
4) การใช้ทรัพย์สินของราชการ	9) การเปิดเผยข้อมูล
5) การแก้ไขปัญหาการทุจริต	10) การป้องกันการทุจริต

ดังนั้น รายงานฉบับนี้ จึงกำหนดให้ประเมินตัวชี้วัดที่ 10 การป้องกันการทุจริต (ตัวชี้วัดย่อยที่ 10.1 การดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริต ข้อ O36 การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ประจำปี 2561)

5. แนวทางปฏิบัติในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk-Assessments: FRAs)

ตามที่ บสย. ได้จัดให้มีระบบการควบคุมภายใน โดยกำหนดให้ทุกหน่วยงานดำเนินประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง (Control Self Assessment: CSA) เพื่อสำรวจกิจกรรม/ขั้นตอนการปฏิบัติงานที่มีโอกาสที่อาจเกิดการทุจริต โดยครอบคลุมสัญญาณบอกเหตุความเสี่ยงการทุจริต (Red Flag) ได้แก่ งานด้านการบริหารงาน งานด้านปฏิบัติการ และด้านบัญชีและการเงิน โดยใช้แบบประเมินความเสี่ยงจากการทุจริตเป็นเครื่องมือในการประเมินความเสี่ยงการทุจริต (Fraud Risk-Assessments: FRAs) มีขั้นตอนปฏิบัติดังนี้

ขั้นตอนที่ 1: การทบทวนปรับปรุงแบบประเมินความเสี่ยงจากการทุจริต (Fraud Self Assessment) โดยทบทวนรูปแบบคำถามที่เป็นสัญญาณบอกเหตุความเสี่ยงการทุจริต (Red Flag) ให้สอดคล้องกับกระบวนการหรือการปฏิบัติงานที่อาจเป็นสาเหตุนำไปสู่อุบัติการณ์ความเสี่ยงการทุจริต (ภาคผนวก ก)

ขั้นตอนที่ 2: การกำหนดเกณฑ์ค่าคะแนนโอกาสในการเกิดความเสี่ยงการทุจริต (ภาคผนวก ข) และกำหนดระดับคะแนนค่าความเสี่ยงการทุจริตที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite) เพื่อใช้ในการจัดลำดับความสำคัญในการจัดการความเสี่ยงการทุจริต (ภาคผนวก ค)

ขั้นตอนที่ 3: จัดให้มีการประชุมหารือร่วมกันระหว่างผู้บริหารระดับสูงและพนักงานของหน่วยงานเพื่อประเมินความเสี่ยงจากการทุจริต (Fraud Self Assessment) โดยมีการระบุค่าคะแนนโอกาสในการเกิดความเสี่ยงการทุจริต (ใช่/มี - ไม่แน่ใจ - ไม่ใช่/ไม่มี) ในรายงานคำถามที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์หรือกิจกรรมดำเนินงานที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตขึ้นของกระบวนการบริหาร ด้านการปฏิบัติงาน ด้านการบัญชีและการเงิน

ขั้นตอนที่ 4: นำผลการการประเมินความเสี่ยงจากการทุจริต (Fraud Self Assessment) มาวิเคราะห์และสรุปผลคะแนนค่าความเสี่ยงการทุจริต (กรณีนี้ผลการประเมินอยู่ในระดับความเสี่ยงที่องค์กรไม่สามารถยอมรับได้ จะต้องมีการปรับปรุงมาตรการควบคุมเพิ่มเติมหรือจัดทำแผนบริหารความเสี่ยงการทุจริตเพื่อป้องกันหรือลดความเสี่ยงลงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้)

ขั้นตอนที่ 5: การติดตามประเมินผลมาตรการควบคุมที่มีอยู่และมาตรการควบคุมที่ได้จัดทำเพิ่มเติม โดยจัดให้มีการรายงานต่อผู้บริหาร หรือคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง ตามรอบระยะเวลาที่กำหนด

6. รายงานการประเมินความเสี่ยงการทุจริต

ตามที่กระทรวงการคลังได้กำหนดหลักเกณฑ์กระทรวงการคลังว่าด้วยมาตรฐานและหลักเกณฑ์การปฏิบัติการควบคุมภายในสำหรับหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2561 โดยให้หน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติและรายงานการประเมินผลการควบคุมภายในต่อกระทรวงการคลัง นั้น

บสย. จึงได้มีการพิจารณาโอกาสที่อาจเกิดการทุจริต โดยใช้แบบประเมินความเสี่ยงจากการทุจริต (Fraud Self Assessment) เป็นเครื่องมือในการบ่งชี้สาเหตุความเสี่ยงการทุจริต (Red Flag) โดยฝ่ายบริหารความเสี่ยงได้จัดประชุมชี้แจงแนวทางในการจัดทำแบบรายงานการประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง (Control Self Assessment: CSA) ประจำปีบัญชี 2561 เมื่อวันที่ 22 กันยายน 2561 เพื่อดำเนินการจัดทำรายงาน (CSA) ตามแบบฟอร์มที่กำหนด

ฝ่ายบริหารความเสี่ยง ได้ดำเนินการประมวลผลและสรุปข้อมูลการประเมินการควบคุมภายในด้วยตนเอง (Control Self Assessment: CSA) ด้านการพิจารณาโอกาสที่อาจเกิดการทุจริต พบว่า ไม่ปรากฏการกระทำที่อาจส่งผลให้อาจเกิดความเสี่ยงการทุจริตของแต่ละฝ่ายงาน ทั้งในด้านการบริหาร ด้านปฏิบัติการ และด้านบัญชีและการเงิน โดยนำเสนอรายงานเพื่อพิจารณาเห็นชอบต่อคณะทำงานจัดวางระบบการควบคุมภายใน ครั้งที่ 2/2561 เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2561 และคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง ครั้งที่ 11/2561 เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2561

ภาคผนวก ก : ตัวอย่างแบบประเมินความเสี่ยงจากการทุจริต (Fraud Self Assessment)

ลำดับ	รายการ	ผลการประเมิน			หมายเหตุ
		ไม่มี/ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	มี/ใช่	
ด้านการบริหาร (Management)					
M1	การตัดสินใจทางการปฏิบัติงานและการเงินอยู่ภายใต้บุคคลคนเดียว				
M2	ผู้บริหารมีทัศนคติที่ไม่เหมาะสมในการจัดทำรายงานทางการเงิน เช่น นโยบายและวิธีการบัญชีที่ไม่เป็นมาตรฐานแต่ใช้หลักของผลประโยชน์				
M3	พนักงานระดับผู้จัดการส่วนขึ้นไปลาบ่อยเป็นประจำ				
M4	พนักงานระดับผู้จัดการส่วนขึ้นไปติดตาม หรือให้ความสนใจอย่างนอกหน้าในงานบางงาน หรือเฉพาะงานที่มีผลประโยชน์				
M5	พนักงานระดับผู้จัดการส่วนขึ้นไปไม่เข้าใจหน้าที่ความรับผิดชอบของตนที่ต้องมีต่อระบบการควบคุมภายใน				
M6	พนักงานระดับผู้จัดการส่วนขึ้นไปเพิกเฉยหรือไม่พิจารณาแก้ไขปัญหาตามผลการตรวจสอบ (ภายในและภายนอก) อย่างทันกาล				
M7	ผู้บริหารตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ที่สูงเกิน ทำให้ปฏิบัติไม่ได้หรือไม่ได้กำหนดตัววัดและกรอบเวลาที่ชัดเจน				
M8	การให้หรือการรับสิ่งที่มีมูลค่าเพื่อเป็นรางวัลให้กับการตัดสินใจทางธุรกิจ				
ด้านการปฏิบัติงาน (Operation)					
O1	มีคำตำหนิหรือหนังสือร้องเรียนทั้งจากลูกค้าและพนักงานมากขึ้น				
O2	การปฏิบัติงานขาดกิจกรรมการควบคุมและติดตามประเมินผลที่เพียงพอ				
O3	มีการใช้ Password ร่วมกันหรือเปิดเผย Password ให้คนอื่นทราบ				
O4	การไม่กำหนดนโยบายและแนวทางในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ซึ่งส่งผลให้การแบ่งแยกหน้าที่ไม่เพียงพอ โดยเฉพาะการควบคุมที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่อง หรือการควบคุมภายในมีจุดอ่อนที่สำคัญ ๆ หลายแห่ง				
O5	ติดต่อกับผู้ขายน้อยราย โดยไม่ทราบเหตุผลที่แน่ชัด				
O6	อัตราการหมุนเวียนลาออกของพนักงานสูง				
O7	ไม่มีการควบคุมเอกสารแบบฟอร์มที่ใช้ เช่น สมุดเช็ค และใบเสร็จรับเงิน เป็นต้น				
O8	พนักงานไม่มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานหรือมีทัศนคติด้านลบต่อสย.				
O9	ผู้ปฏิบัติงานแสดงความรำคาญ ไม่มีเวลาหรือตอบคำถามในการปฏิบัติงานอย่างไม่มีเหตุผล				
O10	ผู้ปฏิบัติงานมีอุปนิสัยหรือภูมิหลังในการใช้จ่ายเงินอย่างฟุ่มเฟือย ติดการพนันหรือมีความจำเป็นต้องใช้เงินเกินตัว				
O11	มีข้อบกพร่องการควบคุมภายในที่สำคัญอยู่เสมอ โดยไม่มีการสั่งให้ดำเนินการปรับปรุงแก้ไข				
O12	การใช้ข้อมูลความลับหรือข้อมูลที่มีกรรมสิทธิ์โดยไม่ได้รับอนุญาต หรือโดยผิดกฎหมาย				
O13	การดัดแปลงเครือข่ายข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศหรือระบบปฏิบัติการโดยไม่ได้รับอนุญาต				
O14	พนักงานไม่ยอมใช้สิทธิลาพักผ่อนประจำปี ซึ่งอาจเป็นสัญญาณว่าพนักงานคนนั้นไม่เต็มใจที่จะลางาน เนื่องจากเกรงว่าผู้มาทำหน้าที่แทนจะพบข้อผิดพลาดของตนที่ได้ปิดบังไว้ หรืออาจเนื่องจากสามารถหาผลประโยชน์จากตำแหน่งที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน				
O15	ความสัมพันธ์อันใกล้ชิดระหว่างพนักงานจัดซื้อกับผู้ขายสินค้า การมีญาติหรือผู้ใกล้ชิดทำงานในแผนกเดียวกันอาจมีการช่วยเหลือกันปิดบังการทุจริตและ				

ลำดับ	รายการ	ผลการประเมิน			หมายเหตุ
		ไม่มี/ไม่ใช่	ไม่แน่ใจ	มี/ใช่	
	ข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้น				
ด้านการบัญชีและการเงิน (Accounting and Financial)					
F1	พนักงานรับเงินชำระค่าธรรมเนียมจากการออกหนังสือค้ำประกันมีหน้าที่ลงบัญชีและนำเงินเข้าบัญชีธนาคาร				
F2	พบปัญหาที่จะตรวจสอบเอกสารประกอบรายการค้า ยอดคงเหลือตามบัญชีทั้งบัญชีคุมและรายละเอียด				
F3	พบข้อผิดพลาดอย่างมีสาระสำคัญในการสอบบัญชีปีก่อน ๆ				
F4	ไม่จัดทำงบพิสูจน์ยอดเงินฝากธนาคาร หรือไม่ติดตามผลแตกต่างที่เกิดขึ้นอย่างทันที				
F5	การตัดบัญชีหนี้สงสัยจะสูญหรือทรัพย์สินสูญหาย โดยไม่ใช้ความพยายามติดตามหาสาเหตุ				
F6	มีผลต่างระหว่างยอดตามบัญชีกับยอดที่ตรวจนับได้เป็นจำนวนมาก และการกระทบยอดผลการตรวจนับเป็นไปอย่างล่าช้า				
F7	มีรายการคงค้างในบัญชีพัก (Suspense Account) อยู่เป็นจำนวนมาก โดยไม่มีการติดตามหาสาเหตุเพื่อปรับปรุงบัญชีให้ถูกต้องภายในเวลาอันสมควร				
F8	รายการปรับปรุงเกี่ยวกับทรัพย์สิน เช่น สินค้าคงเหลือหรือลูกหนี้การค้าที่ไม่สามารถหาสาเหตุของการปรับปรุงได้				
F9	มีลูกหนี้ค้างชำระค่าธรรมเนียมจากการออกหนังสือค้ำประกันเป็นเวลานาน โดยไม่มีการติดตาม				
F10	การพบเอกสารชำหรือขาดหาย การไม่พยายามใช้เอกสารเรียงตามลำดับ				
F11	ผู้บริหารสั่งการให้จัดทำรายงานแสดงฐานะการเงินและผลการดำเนินงานผิดไปจากความเป็นจริงและหลักการบัญชีที่รับรองทั่วไป เพื่อปกปิดความผิดพลาดในการบริหาร				
F12	ความไว้วางใจแก่พนักงานคนหนึ่งมากจึงทำให้หน้าที่ทุกอย่างเกี่ยวกับรายงานทางการเงินขององค์กร เป็นการเปิดโอกาสให้คนใดคนหนึ่งปฏิบัติงานตั้งแต่ต้นจนจบ อาจเป็นโอกาสให้บุคคลนั้นทำรายงานเท็จหรือปิดบังข้อเท็จจริงได้				
F13	การเพิ่มขึ้นหรือลดลงอย่างผิดปกติของรายจ่ายหรือรายได้ซึ่งไม่สามารถอธิบายความแตกต่างได้จากการวิเคราะห์เปรียบเทียบตัวเลขในงบการเงิน				

ภาคผนวก ข : เกณฑ์ค่าคะแนนโอกาสในการเกิดความเสี่ยงการทุจริต

คำตอบ	ความหมาย	คะแนน
มี/ใช่	สถานการณ์หรือกิจกรรมดำเนินงานที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตในระดับสูง	1
ไม่แน่ใจ	สถานการณ์หรือกิจกรรมดำเนินงานที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตระดับปานกลาง	0.5
ไม่มี/ไม่ใช่	สถานการณ์หรือกิจกรรมดำเนินงานที่มีโอกาสเกิดความเสี่ยงการทุจริตระดับต่ำ	0

ภาคผนวก ค: ระดับคะแนนค่าความเสี่ยงการทุจริตที่องค์กรยอมรับได้ (Risk Appetite)

คะแนน	ระดับความเสี่ยง	ความหมาย
0.67 – 1.00	สูงมาก (High)	เป็นระดับความเสี่ยงที่องค์กรไม่สามารถยอมรับได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงข้อบกพร่องถึงจุดอ่อนที่ควรได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างเร่งด่วน และต้องมีแนวทางการควบคุม/ลดความเสี่ยง (Treat/Reduce) และอาจจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนทรัพยากรที่เพียงพอและเหมาะสม เพื่อจัดหา/จัดทำมาตรการจัดการความเสี่ยงอย่างทัน่วงทีหรือภายใต้กรอบระยะเวลาที่กำหนด ทั้งนี้ หากองค์กรคาดการณ์ได้ว่าความเสี่ยงนี้อาจไม่สามารถจัดการได้เอง อาจตัดสินใจในการถ่ายโอน/แบ่งปันความเสี่ยงบางส่วน (Transfer/Share) ไปยังบุคคลหรือองค์กรอื่นช่วยรับผิดชอบ เช่น การว่าจ้างผู้ให้บริการภายนอกมาดำเนินการแทน การทำประกันภัย เป็นต้น เพื่อลดโอกาสเกิดหรือลดผลกระทบความเสี่ยงลง
0.34 – 0.66	ปานกลาง (Medium)	เป็นระดับความเสี่ยงที่องค์กรไม่สามารถยอมรับได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการมีข้อบกพร่องและความบกพร่องคงเหลืออยู่ และต้องมีมาตรการจัดการความเสี่ยงที่ยังไม่เหมาะสมเพียงพอ หรือเกิดจุดอ่อน/ข้อบกพร่องบางส่วนของการควบคุมที่มีอยู่ จึงต้องมีการติดตามเฝ้าระวังและการรายงานอย่างใกล้ชิด หรือต้องจัดทำมาตรการ/กิจกรรมควบคุมเพิ่มเติม เพื่อลดความระดับความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรสามารถยอมรับได้
0.00 – 0.33		เป็นระดับความเสี่ยงที่องค์กรสามารถยอมรับได้หรือยอมรับความเสี่ยง (Accept / Take) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าไม่มีข้อบกพร่องถึงจุดบกพร่องที่มีนัยสำคัญภายใต้การควบคุมที่มีอยู่ในปัจจุบัน ดังนั้นความเสี่ยงในระดับนี้ถือได้ว่าเป็นการจัดวางระบบการควบคุมได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สอดคล้องและครอบคลุมถึงสาเหตุของความเสี่ยง รวมถึงจัดให้มีการเตรียมความพร้อมในการรับมือต่อผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นอย่างเพียงพอและเหมาะสม